

har ladet denne Rubrik udgaa, har været den, at vedkommende Læger have klaget over, at de kun meget vanskelig kunde udfylde den. Naar jeg ser hen til Forhørene, hvor der jo næsten altid opkastes det Spørgsmaal, om Vedkommende har været driffældig eller ikke, saa viser det sig af de Svar, som ere fremkomne der, at der er mangfoldige Tilfælde, hvor det er næsten umuligt for den, der skal erklære sig, at sige med nogenlunde Bestemthed, om Vedkommende har været driffældig eller ikke, idet Svarene ofte ere af den Art, at en slig Udtalelse ligesom maatte begrundes paa et et løst Skjøn; men uagtet jeg altsaa siger dette, og uagtet jeg dermed vil støtte, hvad jeg begynte med at sige, nemlig, at jeg ikke for Selvmordernes Vedkommende, hverken før 1875 eller efter dette Aar, lægger den samme Bægt paa Tallene, som jeg gjør, naar Taleren er om de Tal, der bleve nævnte af mig for Brændevinsproduktionens og Dødsaarlagernes Vedkommende, beklager jeg dog alligevel, at man har forandret de ommeldte Lægeattester, thi det er jo aabenbart, at medens et Skjøn om Driffældigheden dog med nogenlunde Fornuft kan gøres af en Mand, som er paa Stedet og har kjendt Selvmorderen eller kan tale med Folk, som have kjendt ham, er det derimod ganske anderledes misligt at affatte Tabeller herover i et statistisk Bureau, hvor man ikke kjender det Allernidste til Vedkommendes Forhold og kun kan holde sig til de nævnte ubestemte Udtryk i Forhørsakterne. Naar statistisk Bureau skal til at behandle dette Forhold efter 1876 og vil gjøre det samvittighedsfuldt, saa antager jeg, at man paany vil komme til et lavere Tal end for 1861—75, og jeg tror derfor ikke, at man absolut kan slutte Noget fra slike Tal, men dette har forsaavidt ogsaa mindre Betydning, som hvad enten man tager det større eller det mindre Tal, saa bliver det dog altid et stort Tal. Øvillet Materiale man yderligere kunde indhente om Driffældigheden her i Landet, er jo tildels blevet nævnt af den ærede Ordfører for Forespørgerne. Jeg skal nævne nogle af de Steder, som jeg har tænkt, at man har kunnet indhente Dplysninger fra. Man kan hos Direktøren for Fængselsvæsenet forespørge om Forbrydernes større eller mindre Driffældighed førend Domsfældelsen. Ligeledes antager jeg, at man vil kunne henvende sig til Forstanderne for Sindssygeanstalterne for at faae Dplysning om Patienterne der, og til Bestyrerne for Idiotanstalterne antager jeg, at man kan henvende sig med Forespørgsel, om de vide Bested om Driffældigheden eller Ikke-Driffældigheden hos Forældrene. Man vil vistnok ogsaa hos vedkommende Øvrighed kunne udbede sig Dplysning fra Fattiggaarde og Arbejdsanstalter. Fremdeles vil man jo hos Politiovrigheden kunne faae Dplysning med Hensyn til dem, der ere blevene

anholdte og straffede paa Grund af Driffældighed, og jeg antager da, at de Dplysninger, som kunne gives, ville være tilstrækkelige til at konstatere, at Driffældigheden i Virkeligheden er stor. Smidkærtid maa jeg dog sige, at jeg ikke tror, at de Dplysninger, som man saaledes vil faae, ville blive af en saa sikker Art, at man vil kunne basere alt for meget paa dem, naar de blive udtrykte i Tal. Jeg tror tværtimod, at de Tal, som man vil komme til paa denne Maade, ville blive af samme Bestaffenhed som de Tal, jeg nys omtalte for Selvmordernes Vedkommende, saa at de altsaa kun ville kunne bruges i meget grove Træk. Derimod er der et andet Forhold, som jeg antager, man vil kunne faae aldeles nøiagtig oplyst, naar man derom henvender sig til vedkommende Magistratsøvrighed. Jeg tænker her paa de Dplysninger, som kunne gives som Svar paa et Spørgsmaal om, hvor mange Brændevinsudfjænts- og Udsalgssteder der findes i Byerne og paa Landet, og at der herom kommer klar Dplysning, lægger jeg ikke liden Bægt paa. Jeg skjønner nemlig ikke rettere end, at hvis der ad Lovgivningsveien skal gøres Noget til Forebyggelse af Driffældighed, vil det særlig være her, at man skal ramme. Forstjellige Ting kunne gøres fra privat Side, fra Selskabers og Foreningers Side; men jeg indfer ikke, at der fra det Offentliges Side kan gøres synderlig Andet til Vansteliggjørelse af Driffældigheden end to Ting. Den ene Forholdsregel er den at forøge Brændevinsbestatningen, som er saa lav her i Danmark, at der maaste ikke er noget Land, hvor Brændevinsstatten er saa lav som hos os. I Sverrig og Norge er den saaledes omtrent 4 Gange saa høj som her i Landet. Det Andet, man kan gjøre, er Noget, som navnlig har vundet Udbredelse i Sverrig, idet man der i en betydelig Grad har indskrænket Antallet af Brændevinsudsalgssteder, og i den Henseende tilstaar jeg, at det forekommer mig, at der ikke er saa Lidt at gjøre her; thi de overvættets talrige Udsalgssteder have ikke alene den Følge, at derved i høj Grad udbredes Driffældighed, men ogsaa den Ulempe, at en Masse Arbeidskraft gaar tabt for Landet, og megen Fattigdom fremkommer baade direkte med Hensyn til dem, som intet Andet bestille end at have disse Udsalgssteder, og med Hensyn til dem, der komme der og drive deres Lid bort. Altsaa i disse Retninger og særlig i den sidste tror jeg, at der fra det Offentliges Side kan gøres Noget, men i andre Retninger tilstaar jeg, at jeg ikke tror, der er Meget at gjøre for Lovgivningsmagten. Den ærede Minister udtalte, at han med største Fornøielse skulde gjøre, hvad han kunde, for at Dplysninger kunne blive meddelte Rigsdagen. Jeg veed ikke, hvortil den ærede Minister sigtede, da han udtalte dette; men jeg har en lille Anelse om, at jeg